

برگرفته از ماتریکس
ارتباطی مخصوص متخصصین

ارتباطی

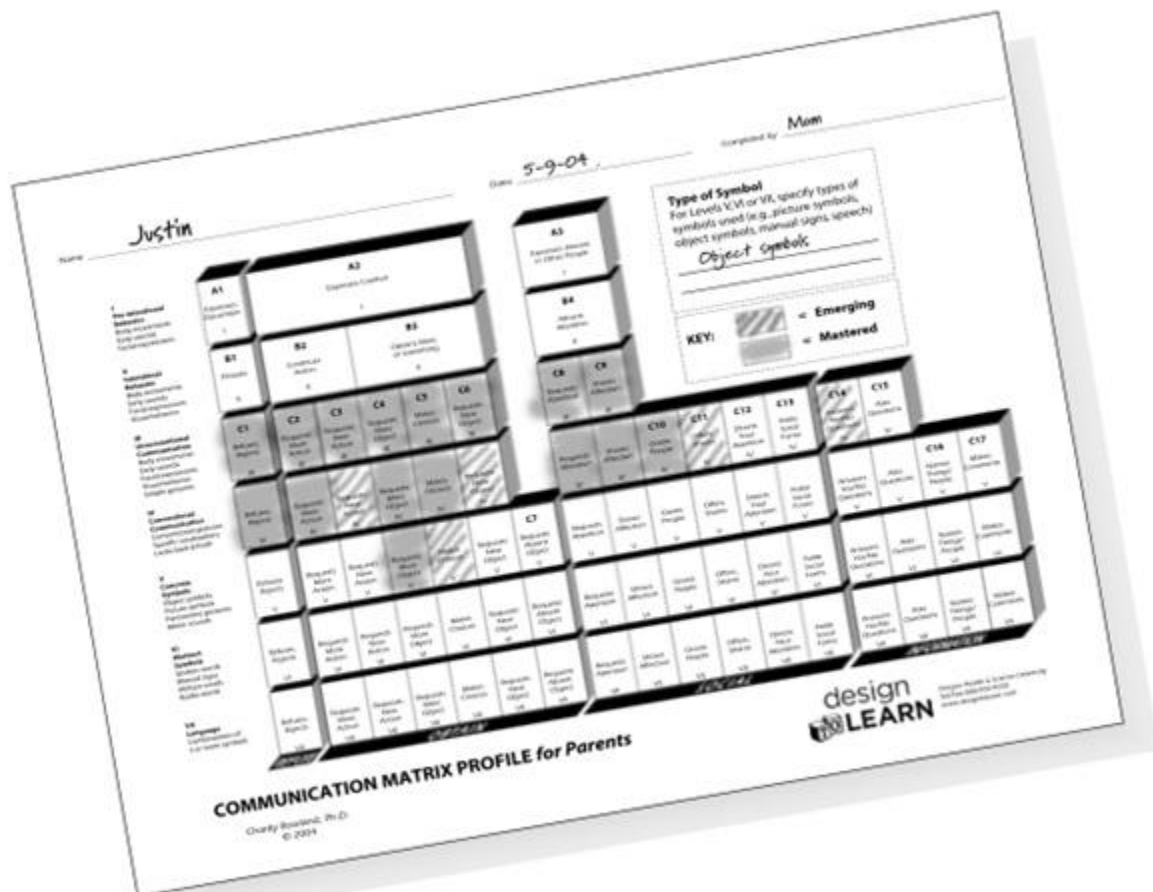

Charity Rowland, Ph.D.
©2004

ماتریس ارتباطی چیست؟

هدف از طراحی **ماتریس¹ ارتباطی** این است که به شما نشان فرزند شما در حال حاضر دقیقاً چگونه با دیگران ارتباط برقرار می‌کند. همچنین این ماتریس می‌تواند معین کند که کدام اهداف درمانی برای بهبود ارتباط کودک، منطقی و مناسب است. این ماتریس، برای اولین بار در سال **1990** میلادی توسط خانم دکتر چریتی رولند² از دانشگاه علوم پزشکی ایالت اورگن، منتشر شد و سپس در سال **1996** توسط ایشان مورد بازبینی قرار گرفت. نسخه‌ای اولیه این ماتریس، تنها برای استفاده‌ی گفتاردرمانگران و مربیان طراحی شده بود که هنوز هم از طریق سایت **www.designtolearn.com** قابل دسترس است. نسخه‌ی مخصوص والدین طوری طراحی شده است که استفاده از آن توسط کاربران عادی آسان باشد.

نتایج به دست آمده از ماتریس در یک نیمرخ یک صفحه‌ای خلاصه و درج می‌شوند. این نیمرخ، در واقع ماتریسی است که در یک نگاه، مقطع یا سطحی که در آن کودک به برقراری ارتباط می‌پردازد و همچنین نوع پیام‌هایی که قادر است به شما انتقال دهد را نشان می‌دهد. این نیمرخ دقیقاً مشابه آن چیزی است که توسط متخصصین تکمیل می‌شود. این بدان معنا است که والدین و متخصصین می‌توانند از یک نیمرخ برای بحث و تبادل نظر در مورد کودک در مدرسه یا درمانگاه استفاده نمایند. در زیر، نمونه‌ای از یک نیمرخ تکمیل شده را مشاهده می‌نمایید.

¹ هرگاه دسته‌ای از اعداد، اطلاعات و یا عبارات با آرایش سطری و ستونی در یک جدول مستطیل شکل قرار داده شوند، به آن ماتریس گفته می‌شود - م.

² Dr. Charity Rowland

جمعیت مورد هدف

ماتریس ارتباطی برای تمام افرادی که در ابتدایی‌ترین مراحل ارتباط هستند، در همه‌ی مقاطع سنی، مناسب است. بطور کلی، ماتریس ارتباطی، آن دسته از مهارت‌های ارتباطی که بطور عادی از نوزادی تا سن 24 ماهگی رخ می‌دهند را پوشش می‌دهد. ماتریس ارتباطی، برای تمامی افراد، با هر نوع اختلال و با هر درجه‌ای از شدت، از جمله اختلالات شدید و چندگانه، مناسب است. ماتریس ارتباطی، برای افرادی که در حال حاضر، با استفاده از هر شکل از زبان (همانند زبان اشاره، بوردهای ارتباطی یا شکل مرسوم آن - م) قادر به برقراری ارتباط به شکلی معنی‌دار و روان هستند، مناسب نیست.

ماتریس ارتباطی با هر شکل از رفتار ارتباطی تطابق دارد، که خود می‌تواند شامل این موارد باشد:

- ارتباط تقویت شده و جایگزین، همانند نظام‌های تصویری، وسایل الکترونیکی، وسایل تولید صوت، خط بریل، زبان اشاره و علایم شی‌ای.
- ارتباط پیش نمادین، همانند ایما و اشاره، حرکات بدنی، آواها، خیرگی چشم، حالات صورتی

طرح ماتریس ارتباطی

ساختار ماتریس ارتباطی براساس رفتارهایی است که از نه کودک نوپا بین سنین 6 و 20 ماهگی نمونه‌گیری و ثبت شده است. ماتریس گویای دو جنبه‌ی اصلی ارتباط است: دلیل افراد برای برقراری ارتباط و نوع رفتارهایی که فرد برای برقراری ارتباط از آنها استفاده می‌کند.

4 دلیل اصلی برای برقراری

1. امتناع یا رد کردن

ابراز ناراحتی

اعتراض

امتناع از چیزی یا رد کردن آن

2. بدست آوردن

ابراز راحتی

ادامه دادن یک عمل

بدست آوردن مقدار بیشتری از یک چیز

درخواست انجام بیشتر یک عمل

درخواست انجام یک عمل جدید

درخواست مقدار بیشتری از یک چیز

انتخاب کردن

درخواست یک شی جدید

درخواست اشیایی که از نظر غایب

هستند

3. اجتماعی

ابراز تمایل به (بودن با) دیگران

جلب توجه

درخواست توجه

ابراز عاطفه و احساس

احوالپرسی با دیگران

ارائه کردن چیزی به دیگران یا سهمیم

4. اطلاعات

جواب دادن سوالات با «بله/نخیر»

سوال پرسیدن

نامیدن اشیاء یا نام بردن افراد

اظهار نظر کردن

کردن آنها در آن
جلب توجه فردی به چیزی
استفاده از آداب اجتماعی

هفت سطح ارتباط

ماتریس ارتباطی در هفت سطح ارتباطی سازماندهی شده است، که در سطرهای آن قرار می‌گیرند. این سطوح عبارتند از:

1. ارتباط پیش-هدفمندی

یعنی رفتار کودک تحت کنترل او نیست - اما نشان‌دهنده‌ی وضع عمومی (همانند گرسنگی، خیس بودن یا خواب‌آلوده بودن) او است. والدین بر اساس رفتارهای کلی کودک، همانند حرکات بدن، حالات چهره و صداها، پی به وضع و حال کودک می‌برند.

2. رفتار قصدمند یا ارادی

در این سطح، رفتار کودک ارادی است (یعنی تحت کنترل اوست)، اما او نمی‌فهمد که «اگر من این کار را انجام دهم، مامان یا بابا آن کار را برای من انجام خواهند داد». به بیان دیگر، او هنوز با قصد و از روی اراده ارتباط برقرار نمی‌کند. والدین هنوز هم نیازها و خواسته‌های کودک را از روی رفتار وی، همانند حرکات بدن، حالات صورت، آواسازی‌ها و خیرگی نگاه حدس می‌زنند.

ارتباط هدفدار یا قصدمند از اینجا، یعنی سطح 3، شروع می‌شود

3. ارتباط غیرقراردادی

در این مرحله، کودک از رفتارهای پیش‌نمادین با هدف بیان نیازها و خواسته‌های خود به دیگران استفاده می‌کند. این رفتارهای مورد استفاده برای برقراری ارتباط به این دلیل «پیش‌نمادین» خوانده می‌شوند که در آنها از هیچ نمادی (مانند کلمات یا اشارات مرسوم - م) استفاده نمی‌شود. دلیل «غیرقراردادی بودن» آنها این است که با بزرگتر شدن کودک، دیگر برای سایرین، از لحاظ اجتماعی مناسب تلقی نمی‌شوند. این رفتارها عبارتند از: حرکات بدن؛ انواع آواسازی‌ها، حالات چهره و ایما و اشاره‌های ساده (همانند تکان دادن دیگران).

4. ارتباط قراردادی

کودک در این سطح از رفتارهای پیش‌نمادین با هدف بیان نیازها و خواسته‌های خود به دیگران استفاده می‌کند. این رفتارهای مورد استفاده برای برقراری ارتباط به این دلیل «پیش‌نمادین» خوانده می‌شوند که در آنها از هیچ نمادی استفاده نمی‌شود. اما آنها «قراردادی» هستند زیرا که در بین افراد یک جامعه مرسوم هستند، همانند اشاره کردن یا پایین آوردن سر به نشانه‌ی «بله». معنی این نوع اشاره‌ها بستگی به جامعه‌ای دارد که در آن مورد استفاده قرار می‌گیرند. افراد بزرگسال همچنان به استفاده از این اشارات در کنار زبان ادامه می‌دهند.

ارتباط نمادین از اینجا، یعنی سطح 5، شروع می‌شود

5. نمادهای عینی

کودک از نمادهایی که ما آنها را «عینی» می‌نامیم استفاده می‌کند چراکه آنها در ظاهر شبیه به چیزی است که کودک به آن اشاره دارد - بدین معنا که آنها آنطور به نظر می‌رسند، همان حس را منتقل می‌کنند، همانطور حرکت می‌کنند، یا همان صدا را دارند. نمادهای عینی شامل، تصاویر، اشیاء استفاده شده به صورت نماد (مثل یک بند کفش که برای اشاره به «کفش» مورد استفاده قرار می‌گیرد)، اشارات «بیانگر» (همانند زدن به صندلی به معنای «بشین»)

و اصوات (مثلاً وز وز کردن برای اشاره به یک زنبور). کودکان دارای معلولیت‌های جسمی شدید از طریق یک دستگاه مکانیکی یا با اشاره، لمس و خیرگی چشم می‌توانند به تصویر و نماد شی‌ای دسترسی پیدا کنند. توجه داشته باشید که کودکانی که در حال حاضر قادر به استفاده از نمادهای انتزاعی (سطح 6) هستند، نیازی به استفاده از نمادهای عینی ندارند: اغلب کودکان از این مرحله صرف نظر کرده و از آن استفاده نمی‌کنند. اما برای آندسته از کودکانی که هنوز استفاده از نمادهای انتزاعی را یاد نگرفته‌اند، نمادهای عینی (سطح 5)، می‌تواند به مثابه‌ی پلی برای شروع استفاده از نمادهای انتزاعی (سطح 6) باشد.

6. نمادهای انتزاعی

کودک از نمادهای انتزاعی همانند گفتار، علایم دستی، خط بریل یا کلمات نوشته شده استفاده می‌کند. این نمادها، از لحاظ ظاهر به آنچه که به آن اشاره دارند، شباهتی ندارند. این نمادها یک به یک استفاده می‌شوند.

7. زبان

کودک، در این مرحله، نمادها (هر نوع نمادی) را با یکدیگر ترکیب کرده و به این ترتیب، با استفاده از قوانین دستوری، ترکیبات دو یا سه نمادی می‌سازد (همانند «آب می‌خواهم» یا «منو ببر بیرون»). در این سطح کودک در می‌یابد که معنی هر یک از ترکیبات کلمه بر حسب چینش یا ترتیب کلمات در آن ترکیب متفاوت است (مثلاً ترکیب «او به ماشین خورد» و «ماشین به او خورد»-م).

آغاز به کار

لطفاً یکی از چهار عبارت زیر که به بهترین وجه گویای مهارت‌های ارتباطی فرزندتان است را انتخاب کنید.

A. □ به نظر نمی‌رسد که کودک من، هنوز بر بدن خود کنترل داشته باشد. تنها راه برای اینکه بفهمم چیزی را می‌خواهد از طریق گریه کردن یا جیغ زدن است که نشان دهنده ناراحتی یا غمگینی او است و تنها هنگامی که می‌خندد و سر و صدا می‌کند یا آرام است می‌فهمم که راحت و شاد است. **اگر این گزینه را انتخاب کرده‌اید، به بخش A (صفحه) بروید.**

B. □ کودک من بر رفتار خود تسلط و کنترل دارد، اما از آنها برای برقراری ارتباط با من استفاده نمی‌کند. او به سمت من نمی‌آید تا بفهمم که چیزی را می‌خواهد، اما من به آسانی می‌توانم از روی حرکات و تلاشی که انجام دهد بفهمم چه می‌خواهد. او میداند که چه می‌خواهد و رفتارش به من نشان می‌دهد که چه می‌خواهد. اگر غذایش تمام شده باشد، او تنها تلاش می‌کند که غذای بیشتری به دست بیاورد، بجای آنکه من را وادار غذای بیشتری به او بدهم. **اگر این گزینه را انتخاب کرده‌اید، به بخش B (صفحه) بروید.**

C. □ فرزندم به روشنی سعی در انتقال نیازهایش به من دارد. او می‌داند که چطور من را وادار کند تا چیزی را برای وی تهیه کنم. او از انواع اشاره‌ها و صداها (همانند اشاره، تکان دادن سر، کشیدن دستم یا نگاه پی در پی به من و آنچه که می‌خواهد) با من ارتباط برقرار می‌کند. برای مثال، هنگام او مقدار بیشتری شیر می‌خواهد، فنجان را به سمت من می‌گیرد یا به یخچال اشاره می‌کند. او به هیچ وجه از زبان برای برقراری ارتباط استفاده نمی‌کند. **اگر این گزینه را انتخاب کرده‌اید، به بخش B (صفحه) بروید.**

یا

□ فرزندم با استفاده از زبان یا ارتباط نمادین به هر نحوی که شده (همانند گفتار، کلمات نوشته شده، خط بریل، نمادهای تصویری، نمادهای سه بعدی، یا زبان اشاره) من را از چیزی که می‌خواهد مطلع می‌کند. هنگامی که او از نمادها استفاده می‌کند، کاملاً واضح است که می‌داند چه معنایی دارند. **اگر این گزینه را انتخاب کرده‌اید، به بخش B (صفحه) بروید.**

دستورالعمل بخش A...A

نمره دهی

هر سوالی که ملاحظه می‌نمایید، به پیامی خاص که شاید کودک شما بتواند آن را به اشکال مختلف به شما انتقال دهد، مربوط است. هر سوال را خوانده و تعیین کنید که آیا فرزندان قادر به انتقال آن پیام هست یا خیر. سپس نوع رفتارهایی که برای بیان و انتقال آن پیام استفاده می‌کند را انتخاب کنید. همچنین باید تعیین کنید که آیا کودک در استفاده از آن رفتار مهارت کافی دارد یا اینکه تازه شروع به استفاده از آن کرده است. در مورد رفتارهای کاملاً مهارت‌یافته، علامت [x] و در مورد رفتارهایی که به تازگی ظاهر شده و هنوز در مراحل ابتدایی قرار دارد، علامت [/] را در کنار آن رفتار درج نمایید. از این تعاریف برای اشراف بر معنی «مهارت یافته» و «تازه ظاهر شده» استفاده نمایید.

[/] تازه ظاهر شده

- همواره انجام نمی‌دهد و بی ثبات است.
- تنها هنگامی که تشویق یا ترغیب شود، آن رفتار را انجام می‌دهد
- تنها در یک یا چند موقعیت و در حضور یک فرد خاص انجام می‌دهد

[x] مهارت یافته

- زمانی که شرایط مهیا باشد، آن رفتار را به صورت مستقل انجام می‌دهد
- آن رفتار را در موقعیت‌های مختلف و در حضور افراد مختلف انجام می‌دهد

قسمت A

در این مرحله، فرزند شما ظاهراً کنترل و تسلطی بر رفتار خود ندارد و غالباً به آنچه که حس می‌کند واکنش نشان می‌دهد.

A.1 بیان ناراحتی

آیا می‌توانید بفهمید که کودک چه موقع ناراحت است (مثلاً خودش را خیس کرده، درد دارد، گرسنه است، جا پزیده است)؟ اگر چنین است، کودک چه رفتارهایی از خود بروز می‌دهد که شما می‌فهمید ناراحت است؟

حالات چهره	صداها و آواییه	حرکات بدن
☐ اخم کردن یا شکلک در آوردن	☐ گریه کردن، کردن، جیغ زدن	☐ تغییر در وضعیت بدن (سفت شدن بدن، چرخش، روی گرداندن)
		☐ حرکت اندامها (لگد زدن با پا، بالا و پایین بردن دست)
		حرکات سر (چرخش سر به سمت دیگر)

A.2 بیان راحتی

آیا می‌توانید بفهمید که کودک چه موقع راحت است، همه چیز دارد یا هیجان خوبی دارد؟ اگر چنین است، کودک چه رفتارهایی از خود بروز می‌دهد که شما می‌فهمید راحت یا شاد است؟

حالات چهره	صداها و آواییه	حرکات بدن
☐ خندیدن	☐ بغبغو کردن، شادی) جیغ زدن	☐ تغییر در وضعیت بدن (سفت شدن بدن، شل شدن)
		☐ حرکت اندامها (لگد زدن با پا، بالا و پایین بردن دست)
		حرکات سر (تکان سر به بالا و پایین)

A.3 بیان علاقه به دیگران

آیا می‌توانید بفهمید که کودک به افراد دیگری علاقه‌مند شده است؟ اگر چنین است، کودک چه رفتارهایی از خود بروز می‌دهد که شما می‌فهمید به دیگران علاقه دارد؟

 حالات چهره	 صداهای اولیه	 حرکات بدن
☐ خندیدن	☐ بغبغو کردن، صدا و هیاهو کردن	☐ تغییر در وضعیت بدن (شل شدن، شل شدن)
		☐ حرکت اندام‌ها (لگد زدن با پا، بالا و پایین بردن دست)

آیا فرزندتان، از چند رفتار که بر آنها کنترل داشته باشد، برخوردار است؟ اگر چنین است، به قسمت **B** (صفحه 10) بروید، و ببینید که آیا می‌توانید جواب مثبت به هر یک از سوالات آن بخش بدهید یا خیر. اگر چنین نیست به صفحه 30 بروید.

B قسمت

در این سطح، کودک قادر است تا کارهایی را با هدف و قصد قبلی انجام دهد (بطور هدفدار یا قصدمند)، اما هنوز درنیافته است که با استفاده از رفتارهایش می‌تواند چیزهایی را به بقیه انتقال دهد. برای مثال، ممکن است کودک برای برداشتن شیشه‌ی شیرش گریه کرده و به سمت آن غلط بزند، اما به نظر نمی‌رسد که برای وادار کردن مادر به آوردن شیشه شیرش، ناله و زاری کند.

B.1 اعتراض

آیا (از روی حرکات کودک) می‌توانید بفهمید که کودک یک شی یا مورد خاص، همانند یک غذا، اسباب‌بازی، یا بازی خاص، را دیگر نمی‌خواهد؟ اگر چنین است، کودک چه رفتارهایی از خود بروز می‌دهد که شما می‌فهمید به چیزی اعتراض دارد؟

 صداهای اولیه	 حرکات بدن
☐ گریه و زاری، داد و فریاد، جیغ	☐ حرکات پا (لگد زدن یا پا به زمین کوفتن)
 حالات چهره	☐ از فرد یا شی دوری می‌کند
☐ اخم کردن، شکلک در آوردن	☐ حرکات سر (چرخش سر به سمت دیگر، به عقب کشیدن سر)
	☐ حرکات دست (بالا و پایین بردن دست، هل دادن یا دور انداختن)

B.2 ادامه دادن کار یا عملی

آیا می‌توانید بفهمید که کودک تمایل به ادامه دادن به انجام کار یا عملی است که شما تا چندی پیش برایش انجام داده اما دیگر آن را ادامه نداده-اید (مثلا بالا و پایین انداختن وی، دالی کردن یا نواختن یک ساز)؟ اگر چنین است، کودک چه رفتارهایی از خود بروز می‌دهد که شما می‌فهمید تمایل به ادامه آن کار دارد؟

 حالات چهره	 صداهای اولیه	 حرکات بدن
☐ خندیدن	☐ بغبغو، جیغ از روی شادی، سر و صدا	☐ حرکات سر (چرخش سر به سمت آن، بالا و پایین)

بردن سر)

نگاه کردن به فرد

حرکات دست
(بالا و پایین
بردن دست)

حرکات پا (لگد
زدن)

B.3 بدست آوردن مقدار بیشتری از یک چیز

آیا می‌توانید بفهید که کودک شما مقدار بیشتری از یک مورد بخصوص (همانند غذا یا اسباببازی) می‌خواهد؟ اگر چنین است، کودک چه رفتارهایی از خود بروز می‌دهد که شما می‌فهمید مقدار بیشتری از یک چیز می‌خواهد؟

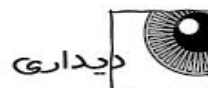
خندیدن

بغبغو، جیغ از روی
شادی، سر و صدا

نزدیک شدن به شی
مورد علاقه

نگاه کردن به فرد

حرکات سر (چرخش
سر به سمت آن، بالا
و پایین بردن سر)

حرکات دست (بالا
و پایین بردن دست)

حرکات پا (لگد
زدن)

برداشتن شی مورد
علاقه

B.4 جلب توجه کردن

آیا کودک شما کارهایی را برای جلب کردن توجه شما به سوی خود انجام می‌دهد، حتی اگر از این کار قصدی نداشته باشد؟ اگر چنین است، کودک چه رفتارهایی از خود بروز می‌دهد تا توجه شما را به خود جلب کند؟

خندیدن

بغبغو، جیغ از روی

نزدیک شدن به شی

مورد علاقه

شادی، سر و صدا

حرکات سر (چرخش
سر به سمت آن، بالا
و پایین بردن سر)

نگاه کردن به فرد

حرکات دست (بالا
و پایین بردن دست)

حرکات پا (لگد
زدن)

آیا کودک، رفتارهایی را با هدف انتقال مطلبی به شما انجام می‌دهد؟ اگر چنین است به قسمت **C** (صفحه 12) بروید، و ببینید آیا می‌توانید به سوالات مندرج در آن بخش جواب مثبت بدهید؟ در غیر این صورت به صفحه 30 بروید.

قسمت C

در این مرحله، کودک شما می‌داند که هر کاری که انجام می‌دهد با عکس‌العمل مشخصی از سوی شما خواهد بود و از رفتار هایش برای برقراری ارتباطی کاملاً هدفمند استفاده می‌کند. کودک از شیوه‌های بسیار متفاوتی، برای برقراری ارتباط هدفمند با دیگران، استفاده می‌کند. بعضی از این شیوه‌ها عبارتند از: استفاده از نمادها (گفتار، زبان اشاره، نماد های تصویری، نماد های سه بعدی)، استفاده از ژست‌های خاص و حرکات بدن و استفاده از صداهای اولیه‌ای که هنوز به گفتار تبدیل نشده‌اند. بعضی از کودکان دارای نقایص عضوی شدید، ممکن است از دستگاه‌های الکتریکی برای برقراری ارتباط استفاده کنند. صرف نظر از هر رفتاری که کودک برای برقراری ارتباط، از آن استفاده می‌کند، آنچه که مهم است این است که این رفتارها، با منظور خاصی انجام می‌شوند، یعنی کودک آشکارا تلاش می‌کند تا نکته خاصی را به شما بگوید. به یاد داشته باشید که بعضی از کودکان با استفاده از دستگاه‌های ارتباطی به نمادها دست پیدا می‌کنند.

دستورالعمل قسمت C...

استفاده از دستگاه‌های ارتباطی

کودکانی که معلولیت شدید جسمانی دارند، ممکن است از دستگاه‌های مکانیکی ارتباطی که مجموعه‌ای از نمادها در آنها به کار رفته است، استفاده کنند. مثلاً ممکن است از دستگاه‌های الکترونیکی استفاده کنند که کلیدهای مختلفی برای فشار دادن دارد که بر روی هر یک از آنها، یک نماد تصویری یا حتی یک کلمه ترسیم شده است. وقتی آنها یک کلید را فشار می‌دهند، صدایی پخش شود که بیانگر نماد تصویری یا کلمه‌ای است که روی آن کلید قرار دارد. در این موارد باید به کودک این اجازه را بدهید که از نمادهایی استفاده کند که در آن دستگاه تعبیه شده است (یعنی نمادهای تصویری، کلمه و یا هر نماد دیگری که حاوی پیام است). نمادهایی که در دستگاه‌های ارتباطی به کار می‌روند شامل موارد زیر است:

نمادهای عینی:

عکس/ نقاشی

نمادی از شی که بیانگر

پیام خاصی است

نمادهای انتزاعی:

کلمات نوشته شده (نوشتاری)

کلمات نوشته شده با خط بریل

نماد های انتزاعی 2 بعدی

نماد های انتزاعی 3 بعدی

زبان:

ترکیبی از هر یک از

نمادهای فوق‌الذکر

امتیاز دهی:

هر سوالی که می بینید، وابسته به یک پیام مشخص است که کودک شما می‌تواند به شیوه‌های مختلف بیان کند. هر یک از سوالات را بخوانید و مشخص کنید که آیا کودک شما می‌تواند پیام تعریف شده را بیان کند یا نه، سپس رفتاری را که کودک شما برای بیان پیام استفاده می‌کند از لیست تیک بزنید. همچنین باید مشخص کنید که کودک شما در آن رفتار در سطح پیشرفته‌ای قرار دارد یا در سطح ابتدایی است. علامت ممیز [/] برای رفتارهایی است که در سطح ابتدایی هستند و علامت ضربدر [x] برای مهارت‌هایی است که در سطح پیشرفته می‌باشند. از تعاریف زیر برای مشخص کردن اینکه رفتار کودک پیشرفته است یا ابتدایی، استفاده کنید:

[/] تازه ظاهر شده

- انجام رفتار به صورت بی‌ثبات
- تنها وقتی آن رفتار را انجام می‌دهد که تشویق یا ترغیب به انجام کار شود
- رفتار را در یک یا چند موقعیت مشخص و در حضور یک فرد (خاص) انجام می‌دهد

[x] مهارت یافته

- زمانی که شرایط مهیا باشد، آن رفتار را به صورت مستقل انجام می‌دهد
- آن رفتار را در موقعیت‌های مختلف و در حضور افراد مختلف انجام می‌دهد

C.1 امتناع کردن و سرباز زدن از چیزی

آیا کودک شما «بطور هدفمند و از روی قصد» نشان می دهد که چیزی را نمی-خواهد یا فعالیتی نمی‌خواهد انجام دهد؟ اگر چنین است او چه کار هایی را برای بیان این مقصود انجام می دهد؟

<p>سطح 3</p> <p></p> <p>☐ اخم کردن، شکلک در آوردن</p>	<p></p> <p>☐ جیغ زدن، ناله کردن</p>	<p></p> <p>☐ حرکات کل بدن (چرخیدن، خود را عقب کشیدن)</p>
<p>سطح 5</p> <p></p> <p>☐ تصویر یا نقاشی چیزی که نمی‌خواهد را رد می-کند.</p> <p>☐ نماد آنچه که نمی-خواهد را رد می‌کند.</p>	<p>سطح 4</p> <p></p> <p>☐ چیزی که نمی‌خواهد را به شما می‌دهد.</p> <p>☐ سر را به نشانه «نه» تکان می‌دهد.</p> <p>☐ آواسازی های اختصاصی («آ-آ»)</p>	<p>☐ حرکات سر (چراخاندن سر به طرفین یا روی برگرداندن)</p> <p>☐ حرکات دست و بازو</p> <p>☐ حرکات پا (لگد زدن یا پا به زمین کوبیدن)</p> <p></p> <p>☐ شی یا فرد را پس می‌زند</p>
<p>سطح 7</p> <p></p> <p>☐ دو یا چند نماد را با هم ترکیب می‌کند («تمامش کن»، «همش انجام شد»، «نمی‌خوام بیرون برم» انواع نمادها:</p> <hr/>	<p>سطح 6</p> <p></p> <p>☐ کلمه شفاهی («نه»، «تمام»)</p> <p>☐ کلمه نوشته شده با خط بریل («نه»، «ایست»)</p> <p>☐ علامت دستی («نه»، «ایست»)</p> <p>☐ نماد سه بعدی انتزاعی (برای «نه»، «ایست»)</p> <p>☐ کلمه نوشتاری («نه»، «تمام»)</p> <p>☐ نماد دو بعدی انتزاعی (برای «نه»، «ایست»)</p>	

C.2 درخواست ادامه‌ی فعالیت

آیا کودک شما «**بطور هدفمند و از روی قصد**» از شما می‌خواهد که فعالیت‌ی را که متوقف کرده‌اید (مانند غائم شدن، ساخت اسباب بازی) ادامه دهید؟

اگر چنین است او چه کارهایی برای بیان خواسته‌ی خود انجام می‌دهد؟

سطح 3

- حرکات کل بدن
- بغبغو می‌کند، جیغ می‌زند، می‌خندد
- می‌خندد

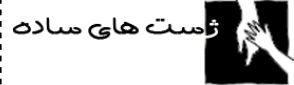
(حرکت ناگهانی رو به جلو)

- به شما نگاه می‌کند
- حرکات دست و بازو

(بالا و پایین بردن دست)

حرکات پا

(لگد زدن)

دستتان را می‌گیرد

شما را لمس می‌کند

به جلو می‌آید یا به شما ضربه می‌زند

سطح 5

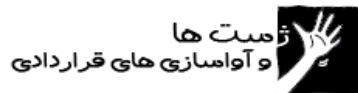

به عکس یا نقاشی عمل دلخواه اشاره می‌کند

به نماد شی‌ای عمل دلخواه اشاره می‌کند

عمل دلخواه را به شکل پانتومیم اجرا می‌کند

سطح 4

به شما اشاره می‌کند که بیایید.

دستانش را رو به بالا یا به سمت خارج نگاه می‌دارد (برای «بغل شدن»).

سرش را تکان می‌دهد.

سطح 6

کلمه شفاهی («بیشتر»، «بازی»)

علامت («بیشتر»، «بازی») دستی «تاب-»

کلمه نوشته شده با خط بریل («بیشتر»، «هل»)

نماد سه بعدی انتزاعی («بازی»)

نماد دو بعدی

سطح 7

دو یا چند نماد را با هم ترکیب می‌کند («باز هم بازی»، «یه بار دیگه»)

انواع نمادها:

_____

□ کلمه نوشتاری انتزاعی (برای «بیشتر»، «بازی»، «خوردن» بیشتر)

C.3 درخواست فعالیت جدید

آیا کودک شما «بطور هدفمند و از روی قصد» از شما می خواهد که فعالیتی را که تا به حال انجام نداده اید انجام دهید؟ اگر چنین است او چگونه درخواست می کند و یا فعالیت جدید را نشان می دهد؟

سطح 3

□ به شما نگاه می کند

□ میخندد

□ حرکات کل بدن

(خودش را بالا و پایین می اندازد، همانند عمل جدیدی که دوست دارد)

□ حرکات دست و بازو

(دستانش را همانند عمل جدیدی که دوست دارد تکان می دهد)

□ حرکات پا

(پاهایش را همانند عمل جدیدی که دوست دارد تکان می دهد)

□ دستتان را می گیرد

سطح 5

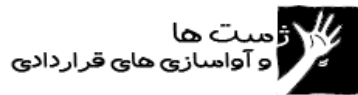
□ به عکس یا نقاشی عمل دلخواه اشاره می کند

□ به نماد شای عمل دلخواه اشاره می کند

□ عمل دلخواه را به شکل پانتومیم اجرا می کند

□ صداهایی که همراه عمل دلخواه هستند را تقلید می کند، همانند صدای قطار

سطح 4

□ به شما اشاره می کند که بیایید.

□ دستانش را رو به بالا یا به سمت خارج نگاه می دارد (برای «بغل شدن»).

سطح 7

□ دو یا چند نماد را با هم ترکیب می کند («قلقلکم کن»، «تاب بازی می خوام»)

سطح 6

□ کلمه شفاهی کلمه («قلقلک»)

□ علامت دستی نماد سه بعدی

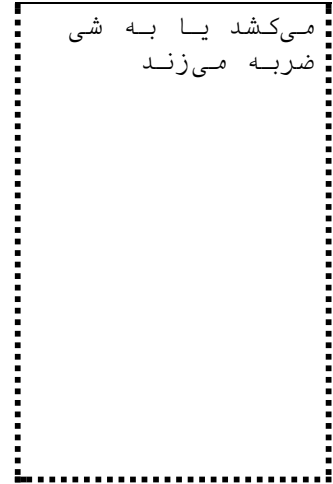
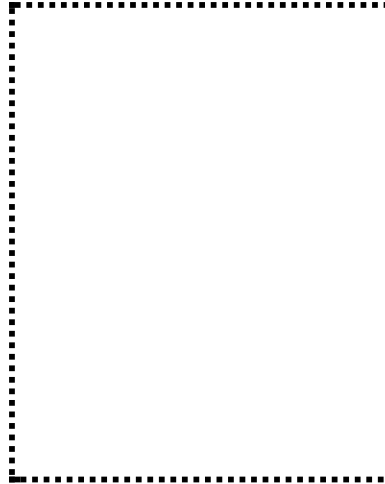
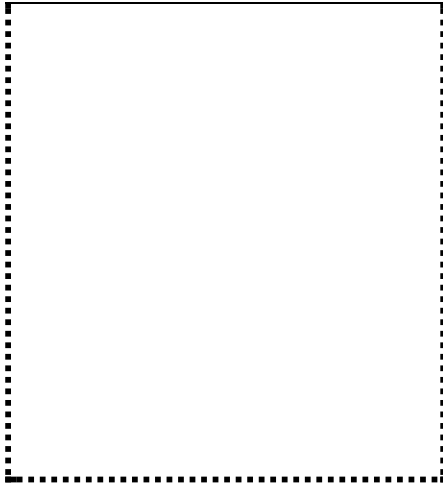
انواع نمادها:	انتزاعی (برای «هل»)	«خوردن»
_____	نوشته‌ای ☐ نماد دو بعدی	کلمه ☐
	انتزاعی (برای «قلقلک»)	«قلقلک»

C.4 درخواست مقدار بیشتر از یک شی

آیا کودک شما «بطور هدفمند و از روی قصد» مقدار بیشتری از یک چیز که قبلاً مقداری از آن را به او داده‌اید و یا انجام داده‌اید (مانند غذا یا اسباب بازی) می‌خواهد؟ اگر چنین است کودک شما چگونه این درخواست را دارد؟

سطح 3		
 دیداری	 صداهای اولیه	 حرکات بدن
☐ به شما نگاه می‌کند	☐ جیغ زدن، سر و صدا راه انداختن	☐ حرکات کل بدن (حرکت ناگهانی به سمت شی) ☐ سر را به سمت مورد دلخواه می‌برد
		☐ حرکات بازو/دست ☐ حرکات پا
		 تست های ساده
		☐ دستتان را به سمت آیتم دلخواه هدایت می‌کند یا شما را سمت آن هل می‌دهد ☐ بدون اینکه شی را بردارد به آن دست می‌زند ☐ خود را به جلو
سطح 4		
 تست‌ها و آواسازی های قراردادی		
☐ به شما اشاره می‌کند که بیایید. ☐ دستانش را رو به بالا یا به سمت خارج نگاه می‌دارد (برای «بغل شدن») ☐ سرش را تکان می‌دهد.		
سطح 5		
 نمادهای عینی		
☐ به عکس یا نقاشی عمل دلخواه اشاره می‌کند ☐ به نماد شی‌ای عمل دلخواه اشاره می‌کند ☐ عمل دلخواه را به شکل پانتومیم اجرا می‌کند ☐ صداهایی که همراه عمل دلخواه هستند را تقلید می‌کند		

می‌کشد یا به شی
ضربه می‌زند

سطح 7

دو یا چند نماد را با هم ترکیب می‌کند («آمیوه بیشتر»، «حباب بیشتری می‌خواهم»)

انواع نمادها:

سطح 6

نمادهای انتزاعی

کلمه شفاهی («بیشتر»، «توپ»)

علامت دستی («بیشتر»، «عروسک»)

کلمه نوشتاری («بیشتر»، «توپ»)

کلمه نوشته شده با خط بریل («بیشتر»، «آمیوه»)

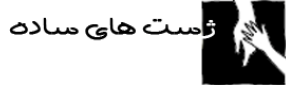
نماد سه بعدی انتزاعی (برای «بیشتر»، «توپ»)

نماد دو بعدی انتزاعی (برای «بیشتر»، «کلوچه»)

C.5 انتخاب کردن

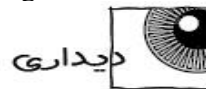
آیا کودک شما «بطور هدفمند و از روی قصد»، بین دو یا چند حق انتخابی که به او داده اید، یکی را انتخاب کرده است؟ (مطمئن شوید که کودک از همه گزینه‌ها با خبر بوده و صرفاً شی اولی که دیده است را، انتخاب نکرده است). اگر چنین است چگونه انتخاب کرده است؟

سطح 3

دست شما را به سمت شی دلخواه می‌برد

خود را به جلو کشیده، به شی دلخواه دست می‌زند یا آن ضربه می‌زند (بدون آنکه آن را بردارد).

به شی دلخواه نگاه می‌کند

حرکات کل بدن (حرکت ناگهانی به سمت شی)

سر را به سمت مورد دلخواه می‌چرخاند

سطح 4

نمات ها
و آواسازی های قراردادی

- نگاهش بطور دایم بین شما و شی دلخواه حرکت می-کند
- به شی دلخواه اشاره می-کند

سطح 5

نمادهای عینی

- به عکس یا نقاشی عمل دلخواه اشاره می-کند
- به نماد شیای عمل دلخواه اشاره می-کند
- عمل دلخواه را به شکل پانتومیم اجرا می-کند
- صداهایی که همراه عمل دلخواه هستند را تقلید می-کند

سطح 6

نمادهای انتزاعی

- کلمه شفاهی («آن»، یا نام آیتم)
- علامت دستی («آن»، یا نام آیتم)
- کلمه نوشته شده با خط بریل (نام آیتم)
- کلمه نوشتاری (نام آیتم)
- نماد سه بعدی انتزاعی (نام آیتم)
- نماد دو بعدی انتزاعی (نام آیتم)

سطح 7

نمات ها
و آواسازی های قراردادی

- دو یا چند نماد را با هم ترکیب می-کند («اون یکی»، «قطار رو میخوام»، «اون را می-خوام»)
- نوع نماد: _____

C.6 درخواست شی جدید

آیا کودک شما «بطور هدفمند و از روی قصد»، درخواست چیز جدیدی (مانند اسباب بازی، غذا) کرده است که آن را دیده یا شنیده یا لمس کرده است ولی شما به او نداده اید؟ اگر چنین است چگونه درخواست کرده است؟

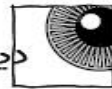
سطح 3

حرکات بدن

- حرکات کل بدن (حرکت ناگهانی به سمت شی)
- سر را به سمت مورد

دیداری

- به شی دلخواه نگاه می-کند

سطح 4

نمات ها
و آواسازی های قراردادی

- نگاهش بطور دایم بین شما و شی دلخواه حرکت می-کند
- به شی دلخواه اشاره

دلخواه می‌چرخاند

می‌کند

نمست های ساده

- دستتان را به سمت آیتم دلخواه هدایت می‌کند یا شما را سمت آن هل می‌دهد
- بدون اینکه شی را بردارد به آن دست می‌زند
- خود را به جلو می‌کشد یا به شی ضربه می‌زند

سطح 5

نمادهای عینی

- به عکس یا نقاشی عمل دلخواه اشاره می‌کند
- به نماد شیای عمل دلخواه اشاره می‌کند
- عمل دلخواه را به شکل پانتومیم اجرا می‌کند
- صداهایی که همراه عمل دلخواه هستند را تقلید می‌کند

سطح 6

نمادهای انتزاعی

- کلمه شفاهی «ماشین»
- علامت دستی «عروسک»
- کلمه نوشتاری «توپ»
- کلمه نوشته شده با خط بریل «کلوچه»
- نماد سه بعدی انتزاعی «ماشین»
- نماد دو بعدی انتزاعی «آبمیوه»

سطح 7

زبان

- دو یا چند نماد را با هم ترکیب می‌کند («اون یکی»، «قطار رو میخوام»، «اون را می‌خوام»)
- نوع نماد: _____

C.7 درخواست شی غایب

آیا کودک شما «بطور هدفمند و از روی قصد»، درخواست چیزی (اسباب بازی، غذا یا فرد) کرده است که در محیط اطرافش وجود ندارد (یعنی، خارج از میدان بینایی، شنوایی، یا دور از دسترس و در اتاق دیگر و امثالهم)؟ اگر چنین است چگونه درخواست داده است؟

سطح 7

سطح 6

سطح 5

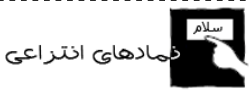
دو یا چند نماد را با هم ترکیب می‌کند («توپ می‌خوام»، «من قطار می‌خوام»)

نوع نماد:

_____

_____

_____

کلمه شفاهی («توپ»)

علامت دستی («عروسک»)

کلمه نوشتاری («کلوچه»)

کلمه نوشته شده با خط بریل («آبمیوه»)

نماد سه بعدی انتزاعی («کتاب»)

نماد دو بعدی انتزاعی («توپ»)

به عکس یا نقاشی عمل دلخواه اشاره می‌کند

به نماد شی‌ای عمل دلخواه اشاره می‌کند

صداهایی که همراه عمل دلخواه هستند را تقلید می‌کند

عمل دلخواه را به شکل پانتومیم اجرا می‌کند

C.8 درخواست توجه

آیا کودک شما «بطور هدفمند و از روی قصد»، خواسته است که توجه شما را به خود جلب کند؟ اگر چنین است، کودک شما چگونه تلاش کرده است که توجه شما را جلب کند؟

سطح 3

ژست های ساده

طالعات چهره

صداهای اولیه

حرکات دست/بازو (حرکتی شبیه به بال زدن)

می‌خندد

بغبغو، جیغ

شما را لمس می‌کند

دیداری

به شما نگاه می‌کند
«وسیله‌ی خبر کردن» را فعال می‌کند

سطح 4

ژست ها و آواسازی های قراردادی

به شما اشاره می‌کند که بیایید
 به شما اشاره می‌کند

سطح 7

زبان

دو یا چند نماد را با هم ترکیب می‌کند («بابا، نگاه کن»، «به من نگاه کن»)

نوع نماد:

_____

سطح 6

نمادهای اختزاعی

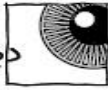
کلمه شفاهی («نگاه»، «مامان»)
 کلمه نوشته شده با خط بریل («نگاه»، «بابک»)
 علامت دستی («نگاه»، «بابا»)
 کلمه نوشتاری («نگاه»، «مامان»)
 نماد سه بعدی انتزاعی («نگاه»، «مامان»)
 نماد دو بعدی انتزاعی («نگاه»، «معلم»)

C.9 نشان دادن عواطف

آیا کودک شما «بطور هدفمند و از روی قصد»، به شما یا فرد دیگری عاطفه نشان داده است؟ اگر چنین است چگونه این عواطف را نشان داده است؟

سطح 3

<p>ژست های ساده</p> <p>☐ حرکات دست/بازو (حرکتی شبیه به بال زدن)</p> <p>☐ شما را لمس می‌کند</p> <p>☐ دگمه ای را روشن کرده یا «وسیله‌ی خبر کردن» را فعال می‌کند</p>	<p>حالات چهره</p> <p>☐ می‌خندد</p>	<p>صداهای اولیه</p> <p>☐ بغبغو، جیغ</p> <p>دیداری</p> <p>☐ به شما نگاه می‌کند</p>
---	--	---

سطح 5

نمادهای عینی

به تصویر یا نقاشی نشان دهنده‌ی یک مفهوم، همانند «محبت»، اشاره می‌کند

سطح 4

ژست‌ها و آواسازی‌های قراردادی

به شما اشاره می‌کند که بیایید

به شما اشاره می‌کند

سطح 7

زبان

دو یا چند نماد را با هم ترکیب می‌کند («دوستت دارم»، «من مامان را دوست دارم»)

نوع نماد: _____

سطح 6

نمادهای اختزاعی

کلمه نوشته شده با خط بریل («عشق»)

کلمه شفاهی («عشق»)

علامت دستی انتزاعی («بغل»)

کلمه نوشتاری انتزاعی («عشق»)

نماد سه بعدی («بغل»)

نماد دو بعدی («عشق»)

C.10 احوالپرسی کردن با مردم

آیا کودک شما «بطور هدفمند و از روی قصد»، علامتی به نشانه‌ی سلام کردن به هنگام رسیدن کسی یا خداحافظی کردن به هنگام رفتن کسی، نشان داده است؟ اگر چنین است چگونه نشان داده است؟

سطح 4

نمادها
و آوازی های قراردادی

دست را به نشانه ی «سلام» یا «خدا حافظی» تکان می دهد

سطح 5

نمادهای عینی

به تصویر یا نقاشی نشان دهنده ی خوشآمدگویی یا خدا حافظی اشاره می کند

سطح 7

نمادها
مفهوم: باز هم

دو یا چند نماد را با هم ترکیب می کند («خدا حافظ مامان»، «صبح به خیر بابا») نوع نماد:

سطح 6

نمادهای اختزاعی

کلمه نوشته شده با خط بریل («سلام»، «خدا حافظ») نماد سه بعدی انتزاعی («سلام»، «خدا حافظ»)

نماد دو بعدی انتزاعی («سلام»، «خدا حافظ»)

کلمه شفاهی («سلام»، «خدا حافظ») علامت دستی («سلام»، «خدا حافظ»)

کلمه نوشتاری («سلام»، «خدا حافظ»)

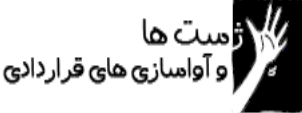
C.11 تقسیم کردن چیزی با کسی یا دادن آن به دیگری

آیا کودک شما «بطور هدفمند و از روی قصد»، چیزی را به شما داده یا با شما تقسیم کرده است، بدون آنکه چیزی در قبال آن از شما خواسته باشد؟ اگر چنین است چگونه این کار را انجام داده است؟

سطح 4

آواسازی‌های اختصاصی که لحنی سوالی داشته بطوریکه انگار معنی «این می‌خوای؟» را دارد

به شما چیزی می‌دهد یا نشان می‌دهد

سطح 7

دو یا چند نماد را با هم ترکیب می‌کند («مال تو»، «کلوچه مال تو»)

نوع نماد:

_____

_____

سطح 6

کلمه نوشته شده با خط بریل («مال تو»)

علامت دستی («مال تو»)

کلمه نوشتاری («مال تو»)

نماد سه بعدی انتزاعی («مال تو»)

نماد دو بعدی انتزاعی («مال تو»)

کلمه شفاهی («مال تو»)

علامت دستی («مال تو»)

C.12 جلب توجه شما به چیزی

آیا کودک شما «بطور هدفمند و از روی قصد»، توجه شما را به چیزی که به آن علاقه دارد جلب کرده است؟ (انگار که بخواهد بگوید: «به اون نگاه کن»)? اگر چنین است چگونه توجه شما را جلب کرده است؟

سطح 4

7 سطح

تجاه

دو یا چند نماد را با هم ترکیب می‌کند («اون طرف»، «اون را نگاه»)

نوع نماد:

_____

_____

6 سطح

نمادهای اختراعی

کلمه شفاهی («نگاه کن» «آنجا»)

علامت دستی («نگاه کن» «آنجا»)

کلمه نوشتاری («نگاه کن» «آنجا»)

کلمه نوشته شده با خط بریل («نگاه کن» «آنجا»)

نماد سه بعدی انتزاعی («نگاه کن» «آنجا»)

نماد دو بعدی انتزاعی («نگاه کن» «آنجا»)

4 سطح

نگاهش مرتباً بین شما، یک شی، فرد یا مکان عوض می‌شود.

به چیزی اشاره می‌کند

7 سطح

تجاه

دو یا چند نماد را با هم ترکیب می‌کند («اون طرف»، «اون را نگاه»)

نوع نماد:

_____

_____

6 سطح

نمادهای اختراعی

کلمه شفاهی («نگاه کن» «آنجا»)

علامت دستی («نگاه کن» «آنجا»)

کلمه نوشتاری («نگاه کن» «آنجا»)

کلمه نوشته شده با خط بریل («نگاه کن» «آنجا»)

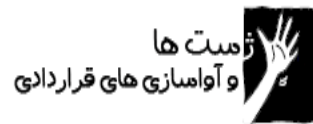
نماد سه بعدی انتزاعی («نگاه کن» «آنجا»)

نماد دو بعدی انتزاعی («نگاه کن» «آنجا»)

C.13 استفاده از عبارات اجتماعی مودبانه

آیا کودک شما «بطور هدفمند و از روی قصد»، از عبارات اجتماعی مودبانه مانند اجازه گرفتن از شما قبل از انجام کاری، نشان دادن تشکر، خواهش و معذرت خواهی استفاده کرده است؟ اگر چنین است چگونه از این عبارات استفاده کرده است؟

سطح 4

- صداسازی اختصاصی (با لحنی
- به چیزی اشاره می‌کند، سوالی به معنی «می‌توانم؟»)
- بطوریکه انگار می‌پرسد:
- «می‌توانی آن را به من
- بدهی؟»

سطح 7

- دو یا چند نماد را
- با هم ترکیب می‌کند
- («اون طرف»، «اون را
- نگاه»)
- نوع نماد:

_____

_____

سطح 6

- کلمه نوشته شده با
- شفاهی خط بریل («نگاه کن»
- «لطفاً»)
- «آنجا»)
- کلمه علامت
- دستی انتزاعی («نگاه کن»
- «ممنون»)
- «آنجا»)
- کلمه نوشتاری
- نماد دو بعدی («نگاه کن»
- «لطفاً»)
- انتزاعی («آنجا»)

C.14 جواب دادن به سوالات بله/نخیر

آیا کودک شما «بطور هدفمند و از روی قصد»، از «بلی»، «خیر» و یا «نمی‌دونم» در جواب به سوالات شما استفاده کرده است؟ اگر چنین است چگونه جواب داده است؟

سطح 4

نمیت‌ها
و آواسازی‌های قراردادی

آواسازی‌های اختصاصی به سر را به علامت «بله» نشان می‌دهد، خیر («آها»، «نا-آه»)

سر را به علامت «نه» تکان می‌دهد

شانه‌ها را بالا می‌اندازد

سطح 5

نمادهای عینی

به عکس یا نقاشی نشان دهنده‌ی «بله» یا «خیر» اشاره می‌کند

سطح 7

زبان

دو یا چند نماد را با هم ترکیب می‌کند («اون طرف»، «اون را نگاه»)

نوع نماد:

_____

_____

سطح 6

نمادهای اختراعی

کلمه شفاهی («بله»، «نه»)

کلمه نوشته شده با خط بریل («بله»، «نه»)

علامت دستی («بله»، «نه»)

نماد سه بعدی انتزاعی («بله»، «نه»)

کلمه نوشتاری («بله»، «نه»)

نماد دو بعدی انتزاعی («بله»، «نه»)

C.15 سوال پرسیدن

آیا کودک، تا کنون، از شما سوالی پرسیده است (نه لزوماً با استفاده از کلمات) به طوریکه منتظر جوابی مشخص از سوی شما باشد؟ اگر چنین است چگونه سوالش را پرسیده است؟

سطح 4

دست‌ها
و آوازی‌های قراردادی

- نگاهش مرتباً بین شما و شی یا مکان تغییر می‌کند
- به علامت سوال، دست‌هایش را بالا نگه می‌دارد، شانه-هایش را بالا می‌اندازد
- به نشانه‌ی سوال، آوازی‌های اختصاصی انجام می‌دهد

سطح 6

نمادهای اختراعی

- کلمه نوشته شده با خط بریل (»کی؟«، »چی؟«)
- کلمه شفاهی (»کی؟«، »چی؟«)
- کلمه نوشته شده با خط بریل (»کی؟«، »چی؟«)
- کلمه شفاهی (»کی؟«، »چی؟«)
- کلمه نوشته شده با خط بریل (»کی؟«، »چی؟«)
- کلمه شفاهی (»کی؟«، »چی؟«)
- کلمه نوشته شده با خط بریل (»کی؟«، »چی؟«)
- کلمه شفاهی (»کی؟«، »چی؟«)

سطح 7

نماد

- دو یا چند نماد را با هم ترکیب می‌کند (»اون کیه؟«، »کجا می‌ری؟«)

نوع نماد:

_____

C.16 نامیدن اشیا یا افراد

آیا کودک شما، بطور خودانگیزه یا در پاسخ به سوالی از سوی شما (همانند «اون چیه؟»)، نامی را به شخص، فعالیت و یا اشیا اطلاق کرده است؟ اگر چنین است چگونه نام‌گذاری کرده است؟

سطح 7

□ دو یا چند نماد را با هم ترکیب می‌کند («اون کیه؟»، «کجا می‌ری؟»)

نوع نماد:

سطح 6

□ کلمه شفاهی («نام آیتم»)

□ علامت دستی («نام آیتم»)

□ کلمه نوشتاری («نام آیتم»)

□ کلمه نوشته شده با خط بریل («نام آیتم»)

□ نماد سه بعدی انتزاعی («نام آیتم»)

□ نماد دو بعدی انتزاعی («نام آیتم»)

سطح 5

□ نمادهای عینی

□ به تصویر یا نقاشی نشان‌دهنده‌ی شی/فرد/مکان/فعالیت اشاره می‌کند

□ به نماد شی‌ای مربوطه به شی/فرد/مکان/فعالیت اشاره می‌کند

□ پانتومیم مربوط به شی یا عمل را انجام می‌دهد

□ صدای شی را تقلید می‌کند

C.17 نظر دادن

خودانگیزه (یعنی بدون راجع به موارد مختلف

اگر چنین است چگونه نظر داده است؟ («اون قشنگه، داغه و غیره»)

آیا کودک شما به صورت اینکه از وی سوالی شود) نظر داده است؟ («اون قشنگه، داغه و غیره»)

سطح 5

□ نمادهای عینی

□ به تصویر یا نقاشی نشان‌دهنده‌ی شی/فرد/مکان/فعالیت اشاره می‌کند

□ به نماد شی‌ای مربوطه به شی/فرد/مکان/فعالیت اشاره می‌کند

□ پانتومیم مربوط

به شی، عمل یا کیفیت
را انجام می‌دهد

پروفایل:

پروفایل برای این منظور طراحی شده است که خلاصه‌ی اطلاعات ارتباطی کودک شما را در یک صفحه نشان دهد. پروفایل در یک نگاه به شما نشان می‌دهد که رشد کودک شما در زمینه‌ی ارتباطی چگونه است. این کار با استفاده از هفت سطح ارتباطی و چهار دلیل

سطح 7

دو یا چند نماد را با هم ترکیب می‌کند («تو خوبی»، «خیلی سرده»)

نوع نماد:

سطح 6

نمادهای اختزاعی

کلمه شفاهی («زیبا»)

علامت دستی («سرد»)

کلمه نوشتاری («بد»)

کلمه نوشته شده با خط بریل («داغ»)

نماد سه بعدی انتزاعی («قشنگ»)

نماد دو بعدی انتزاعی («زرد»)

اصلی برای ارتباط که در صفحات قبل در مورد آن بحث شد، انجام می‌شود. این نکته حائز اهمیت است که کودکانی که معلولیت شدید جسمانی دارند ممکن است فقط بتوانند یک یا دو رفتار را برای برقراری ارتباط از خود بروز دهند مانند حرکت چشم یا فشردن یک کلید. پروفایل نمی‌تواند کسی را که فقط یک رفتار برای برقراری ارتباط دارد از کسی که رفتارهای متفاوت برای برقراری ارتباط استفاده می‌کند، تشخیص دهد. نتایج پروفایل فقط برای تشخیص سطح مبتدی یا پیشرفته مهارت هاست.

اگر در مورد هر نوع از پیام تنها یک رفتار پیشرفته ثبت شود (هر پیام در یک خانه از ماتریکس نشان داده می‌شود)، پیام در پروفایل باید به صورت مهارت‌یافته ثبت شود، اگر چه برای آن پیام رفتارهای سطح مبتدی نیز ثبت کرده باشید.

در نمونه‌ی زیر خانه‌های توپر نشان دهنده‌ی مهارت سطح پیشرفته و خانه‌های هاشوردار نشان دهنده‌ی مهارت سطح مبتدی هستند.

قسمت‌های سایه زده شده به شما نشان می‌دهد که در حال حاضر کودک شما از چه نوع پیام‌هایی برای برقراری ارتباط استفاده می‌کند و از چه رفتارهای ارتباطی برای رساندن پیام استفاده می‌کند. بیشتر افراد هم زمان در دو یا چند سطح ارتباطی قرار دارند.

اگر شما گزینه‌های B و C را در صفحه 5 (شروع به کار) انتخاب کرده باشید، دیگر نباید به سوالات قسمت A و B که مربوط به سطوح اولیه‌ی ارتباط است جواب دهید. بنابراین در این سطوح علامتی در پروفایل وجود ندارد (مانند نمونه‌ی زیر). فرض بر این است که آن سطوح ارتباطی پیشرفته جایگزین سطوح ارتباطی ابتدائی‌تری شده که دیگر در کودک از آنها استفاده نمی‌کند.

Type of Symbol For Levels V, VI or VII, specify types of symbols used (e.g., picture symbols, object symbols, manual signs, speech)	Object symbols																								
	KEY: = Emerging = Mastered																								
I Pre-Intentional Behavior Body movements Early sounds Facial expressions	A1 Expresses Discomfort I		A2 Expresses Comfort I			A3 Expresses Interest in Other People I		B4 Attracts Attention II		C8 Requests Attention III		C9 Shows Affection III		C10 Greets People IV		C11 Offers, Shares IV		C12 Directs Your Attention IV		C13 Polite Social Forms IV		C14 Answers Yes/No Questions IV		C15 Asks Questions IV	
	II Intentional Behavior Body movements Early sounds Facial expressions Visual behavior	B1 Protests II	B2 Continues Action II		B3 Obtains More of Something II			C8 Requests Attention III		C9 Shows Affection III		C10 Greets People IV		C11 Offers, Shares IV		C12 Directs Your Attention IV		C13 Polite Social Forms IV		C14 Answers Yes/No Questions IV		C15 Asks Questions IV			
III Unconventional Communication Body movements Early sounds Facial expressions Visual behavior Simple gestures		C1 Refuses, Rejects III	C2 Requests More Action III	C3 Requests New Action III	C4 Requests More Object III	C5 Makes Choices III	C6 Requests New Object III	C8 Requests Attention III		C9 Shows Affection III		C10 Greets People IV		C11 Offers, Shares IV		C12 Directs Your Attention IV		C13 Polite Social Forms IV		C14 Answers Yes/No Questions IV		C15 Asks Questions IV			
	IV Conventional Communication Conventional gestures Specific vocalizations Looks back & forth	C1 Refuses, Rejects III	C2 Requests More Action III	C3 Requests New Action III	C4 Requests More Object III	C5 Makes Choices III	C6 Requests New Object III	C8 Requests Attention III		C9 Shows Affection III		C10 Greets People IV		C11 Offers, Shares IV		C12 Directs Your Attention IV		C13 Polite Social Forms IV		C14 Answers Yes/No Questions IV		C15 Asks Questions IV			
V Concrete Symbols Object symbols Picture symbols Pantomime gestures Mimic sounds		C1 Refuses, Rejects III	C2 Requests More Action III	C3 Requests New Action III	C4 Requests More Object III	C5 Makes Choices III	C6 Requests New Object III	C7 Requests Absent Object V		C8 Requests Attention III		C9 Shows Affection III		C10 Greets People IV		C11 Offers, Shares IV		C12 Directs Your Attention IV		C13 Polite Social Forms IV		C14 Answers Yes/No Questions IV		C15 Asks Questions IV	
	VI Abstract Symbols Spoken words Manual signs Written words Braille words	C1 Refuses, Rejects III	C2 Requests More Action III	C3 Requests New Action III	C4 Requests More Object III	C5 Makes Choices III	C6 Requests New Object III	C7 Requests Absent Object V		C8 Requests Attention III		C9 Shows Affection III		C10 Greets People IV		C11 Offers, Shares IV		C12 Directs Your Attention IV		C13 Polite Social Forms IV		C14 Answers Yes/No Questions IV		C15 Asks Questions IV	
VII Language Combinations of 2 or more symbols		C1 Refuses, Rejects III	C2 Requests More Action III	C3 Requests New Action III	C4 Requests More Object III	C5 Makes Choices III	C6 Requests New Object III	C7 Requests Absent Object V		C8 Requests Attention III		C9 Shows Affection III		C10 Greets People IV		C11 Offers, Shares IV		C12 Directs Your Attention IV		C13 Polite Social Forms IV		C14 Answers Yes/No Questions IV		C15 Asks Questions IV	

سه راه برای کامل کردن پروفایل:

انتقال داده های جدول به پروفایل کمی سخت است و سه راه برای آن وجود دارد: خودتان انجام دهید، از کس دیگری که در تیم مربیان کودک شما است بخواهید انجام دهد، یا آن را به صورت آنلاین انجام دهید.

1- خودتان انجام دهید:

شما با استفاده دستورالعمل زیر می توانید اطلاعات را از جدول به پروفایل منتقل کنید.

در جدول شما، شما راه های مختلفی که کودک شما بوسیله ی آن ارتباط برقرار کرده است را در آیتم های A1، A3، B1، B4 و C1 و C17 تیک زده اید. در زیر هر یک از این آیتم ها انواع مختلف رفتارها مانند صدای اولیه و نماد های اولیه وجود دارد. برای کامل کردن پروفایل، شما خانه هایی را که به این آیتم ها و حداقل یکی از رفتارهای ارتباطی که تیک زده اید، مربوط است را هاشور بزنید. تصمیم بگیرید که از کدام دستورالعمل ها برای تمایز بین رفتار های سطح مبتدی و سطح پیشرفته استفاده کنید. همچنین شما می توانید از رنگ های مختلف برای هاشور زدن استفاده کنید و نیز می توانید خانه ی رفتار های سطح پیشرفته را پر رنگ کنید و خانه ی رفتار های سطح مبتدی را خالی بگذارید.

برای سوال های A و B :

خانه های پروفایل را که به شماره ی هر پاسخی که شما حداقل یک بار تیک زده اید مربوط است، سایه روشن کنید. برای مثال: آیتم A1 سه نوع دارد

(حرکات بدن، صداهاى اولیه و حالات صورتى). اگر شما هر یک از این رفتارها را در **A1** تیک زده اید، شما باید خانه ی **A1** را در پروفایل پر کنید. اگر هر رفتاری در سطح پیشرفته بود (حتی یک رفتار) شما خانه ی مربوطه را به صورت رفتار سطح پیشرفته پر کنید. اگر یک یا دو رفتار سطح مبتدی وجود داشت و رفتار سطح پیشرفته وجود نداشت، خانه را به صورت رفتار سطح مبتدی پر کنید و در غیر این صورت، می‌توانید آن را خالی بگذارید. اگر شما قسمت های **A** و **B** را به این دلیل که کودک شما در بین این دو سطح قرار دارد پر نکرده اید شما باید خانه های مرتبط در پروفایل را خالی بگذارید. برای سوالات قسمت **C** انواع بیشتری وجود دارد و آنها سطوح بیشتری از ارتباط را که در جدول علامت زده اید در بر می گیرند. برای مثال سوالات **C1** هشت نوع دارد که چهارتا از آنها به عنوان سطح **III** هستند و نیز هر یک از آنها در سطوح **IV** و **V** و **VI** نیز قرار دارند.

اگر شما در قسمت حرکات بدن صداهاى اولیه، حالات صورتى و ژست های ساده یک یا چند رفتار را علامت زده اید شما باید در زیر ستون **C1** (امتناع و سرباز زدن) خانه مربوط به سطح **III** را علامت بزنید. همچنین اگر رفتاری در قسمت نماد های مخفف را علامت زده اید در ستون **C1** خانه ی مربوط به **IV** را علامت بزنید. به یاد داشته باشید که رفتار های سطح مبتدی و سطح پیشرفته را طبق تعریفات بالا جدا کنید.

2- از کس دیگری بخواهید انجام دهد:

اگر گفتار درمان یا معلم کودک شما از نسخه ی حرفه ای ماتریکس استفاده می کند (و یا حتی اگر از ماتریکس استفاده نمی‌کند) شما می توانید از او بخواهید که اطلاعات جدول را به پروفایل منتقل کند.

3- به صورت آنلاین انجام دهید:

همچنین ماتریکس والدین در سایت www.communicationmatrix.org موجود است. شما با مراجعه به سایت می توانید اطلاعات را از جدول خود به جدول آنلاین انتقال دهید. وقتی که شما اطلاعات را ارسال می کنید پروفایل به صورت خودکار برای شما آماده می شود که یک سرویس رایگان است.

استفاده از ماتریکس ارتباط برای طراحی برنامه ی آموزشی:

والدین و درمانگران می‌توانند از ماتریکس ارتباطی جهت تعیین آندسته از اهداف ارتباطی که مناسب سطح فعلی مهارت های کودک است، جهت آموزش استفاده نمایند. آنها می‌توانند یک هدف درمانی کلی (اینکه چه **سطحی** از ارتباط هدف قرار گیرد) و اهداف درمانی اختصاصی (اینکه چه نوع **رفتارها** و **پیام های** ارتباطی باید هدف قرار گیرند) را تعیین نمایند.

در کل باید به کودک اجازه داده شود که در سطح عادى خود فعالیت کند و در عین حال، به سمت مرحله ی بعدی ارتباط نیز سوق داده شود. اولین تصمیم این است که آیا روی افزایش عملکرد کودک در سطح فعلیش (چیزی که اگر رفتار های ارتباطی کودک در سطح عادی کم است باید انجام شود) کار شود یا تکیه بر شروع رفتار هایی که مربوط به مراحل بالاتر استر شود؟

تصمیم بعدی این است که کدامیک از رفتار های ارتباطی مورد نظر است. شما باید روی رفتارهای موجود تاکید کنید یا برای رفتار های جدید تلاش کنید؟ این تصمیم باید حرکات کودک، حرکات ظریف، قابلیت های گفتاری و حسی و هر محدودیتی را که برای کودک سخت و غیر ممکن است در نظر بگیرد. شما همچنین

باید محدودیت های شناختی را در نظر بگیرید که ممکن است باعث شود که کودک نوع خاصی از نمادها را متوجه نشود و در آخر شما باید تصمیم بگیرید که دقیقا چه پیامی هدف است. به پروفایل مراجعه کنید که معین شود کجا در مهارت هی ارتباطی کودک فاصله وجود دارد و پیام هایی را که کودک نیاز دارد بیان کند را هدف قرار دهید.

Name _____ Dates _____ / _____ / _____ Completed by _____

I Pre-Intentional Behavior Body movements Early sounds Facial expressions	A1 Expresses Discomfort I		A2 Expresses Comfort I				A3 Expresses Interest in Other People I		Type of Symbol For Levels V, VI or VII, specify types of symbols used (e.g., picture symbols, object symbols, manual signs, speech) _____ _____ _____ _____ KEY: ☐ = Emerging ☐ = Mastered									
	II Intentional Behavior Body movements Early sounds Facial expressions Visual behavior	B1 Protests II	B2 Continues Action II		B3 Obtains More of Something II		B4 Attracts Attention II											
III Unconventional Communication Body movements Early sounds Facial expressions Visual behavior Stimples gestures		C1 Refuses, Rejects III	C2 Requests More Action III	C3 Requests New Action III	C4 Requests More Object III	C5 Makes Choices III	C6 Requests New Object III	C8 Requests Attention III	C9 Shows Affection III	KEY: ☐ = Emerging ☐ = Mastered								
	IV Conventional Communication Conventional gestures Specific vocalizations Looks back & forth	C1 Refuses, Rejects IV	C2 Requests More Action IV	C3 Requests New Action IV	C4 Requests More Object IV	C5 Makes Choices IV	C6 Requests New Object IV	C8 Requests Attention IV	C9 Shows Affection IV									C10 Grieets People IV
V Concrete Symbols Object symbols Picture symbols Pantomime gestures Mimic sounds		C1 Refuses, Rejects V	C2 Requests More Action V	C3 Requests New Action V	C4 Requests More Object V	C5 Makes Choices V	C6 Requests New Object V	C7 Requests Absent Object V	C8 Requests Attention V	C9 Shows Affection V	C10 Grieets People V	C11 Offers, Shares V	C12 Directs Your Attention V	C13 Polite Social Forms V	C14 Answers Yes/No Questions V	C15 Asks Questions V	C16 Names Things/ People V	C17 Makes Comments V
	VI Abstract Symbols Spoken words Manual signs Written words Braille words	C1 Refuses, Rejects VI	C2 Requests More Action VI	C3 Requests New Action VI	C4 Requests More Object VI	C5 Makes Choices VI	C6 Requests New Object VI	C7 Requests Absent Object VI	C8 Requests Attention VI	C9 Shows Affection VI	C10 Grieets People VI	C11 Offers, Shares VI	C12 Directs Your Attention VI	C13 Polite Social Forms VI	C14 Answers Yes/No Questions VI	C15 Asks Questions VI	C16 Names Things/ People VI	C17 Makes Comments VI
VII Language Combinations of 2 or more symbols		C1 Refuses, Rejects VII	C2 Requests More Action VII	C3 Requests New Action VII	C4 Requests More Object VII	C5 Makes Choices VII	C6 Requests New Object VII	C7 Requests Absent Object VII	C8 Requests Attention VII	C9 Shows Affection VII	C10 Grieets People VII	C11 Offers, Shares VII	C12 Directs Your Attention VII	C13 Polite Social Forms VII	C14 Answers Yes/No Questions VII	C15 Asks Questions VII	C16 Names Things/ People VII	C17 Makes Comments VII
		REFUSE					OBTAIN					SOCIAL					INFORMATION	

COMMUNICATION MATRIX PROFILE for Parents

design

© Crown Health & Science | Brisbane